

LIKKUTEI TORAH • THE CHASSIDISHE PARSHA

פרשת דברים

Parshas Devarim

The 2 maamarim of Likkutei Torah on the parsha.

The Hebrew and the translation

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likkutei-torah/devarim/

Contents

PARSHAS DEVARIM

Maamar 1	ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה	3
	“Zion shall be redeemed through justice, and her captives through charity”	
Maamar 2	ברבות פ' עקב ד"א ושמר לך כו' אברהם...	15
	In the Midrash Rabbah on Eikev: “And He Shall Keep for You”	

ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה

“Zion shall be redeemed through justice, and her captives through charity”

1 ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. (ע' [עיינן] רבות משפטים פ"ל ובפ' עקב גבי ושמר כו' החדס)

“Zion shall be redeemed through justice, and her captives through charity.” (See [Midrash] Rabbah, Mishpatim, chapter 30, and in Parshas Eikev, on “And He will keep,” etc., “the kindness.”)

הנה כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום פ"י קאי על כל יום כי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים אך איך יבא לזה שיהיה כן

Now, it is written, “And these words, which I command you today, shall be.” That is, [“today”] refers to every day, for every day they should be in your eyes as new. But how does one come to this, that it should be so?

ויובן בהקדים כי הנה תכלית ירידת הנשמות מלמעלה שהיו שם מקודם ש"ב [ששת ימי בראשית] כי המלאכים שנתהוו במע"ב [במעשה בראשית] ברוח פיו ית' י"א בשני וי"א בחמישי ועוף יעופף כו'.

This will be understood by first [explaining] the purpose of the descent of the souls from above, where they had been before the six days of Creation. For the angels came into being in the work of creation, by the breath of His mouth, blessed be He: some say on the second [day] and some say on the fifth, “and let birds fly,” etc.

2 ועוף זה מיכאל כו' אבל הנשמות שנמשכו מבחי' מחשבה היו קודם ש"ב [ששת ימי בראשית] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים ולא צדיקים לבד אלא כדכתיב ועמך כולם צדיקים וירידתן בגוף הוא צורך עלי' [עליה].

“Birds”: this is Michael, etc. But the souls, which were drawn from the level of thought, existed before the six days of Creation, as our Sages, of blessed memory, said: “With whom did He take counsel? With the souls of the righteous.” And not the righteous alone, but, as it is written, “And your people are all righteous.” And their descent into a body is for the sake of an ascent.

3 ולהבין ענין העליי [העליה] מאחר שגם בלא"ה [בלאו הכי] עלו במחשבה הנה י"ל [יש לומר] פ"י נשמה שנתת בי טהורה היא כו'

To understand the matter of this ascent, since even without this they arose in thought, it may be explained [through] the meaning of "The soul that You have placed within me is pure," etc.

והוא תחלת התפלה גם קודם לאשר יצר כמ"ש בגמרא פ' בתרא דברכות ד"ס ע"ב כי מתער משנתיה אומר אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא כו'.

This is the beginning of prayer, even before [the blessing] "Who formed (asher yatzar)," as is written in the Gemara, in the last chapter of Berachos, folio 60b: "When he wakes from his sleep he says, 'My G-d, the soul that You have placed within me is pure,' etc."

פ"י טהורה היא מבחי' טהירו עילאה ואח"א [ואחר אומר] אתה בראתה פ"י בריאה היינו יש מאין עד נפחתה בי התלבשות הנשמה בתוכיות הגוף להחיותו ואתה משמרה שלא תצא מהגוף

That is, "is pure" is from the level of the supernal purity (tehiru ila'ah). And afterwards he says, "You created it": creation (beriah) is something from nothing; up to "You breathed it into me," the soul's being invested within the inside of the body, to give it life. "And You guard it": that it not leave the body,

והוא בבחי' מקיף וכך אור א"ס ב"ה סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] ולא שסובב מלמעלה רק שבכל אתר ופנה הוא ממלא כהתלבשות החיות בהנברא וסובב מלמעלה בבחי' שמירה שלא יפסוק החיות ויצא כו' ועמ"ש בביאור ע"פ לבבתי אחותי.

and this is in the manner of an encompassing [light] (makif). So too, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, encompasses all worlds (sovev kol almin) and fills all worlds (memalei kol almin). This does not mean that it [merely] encompasses from above; rather, in every place and corner it fills, like the life-force invested in the created being, and it encompasses from above in the manner of guarding, so that the life-force not cease and depart, etc. And see what is written in the Biur on the verse "You have captured my heart, my sister."

4 והנה כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני שכאוי"א [שכל אחד ואחד] יכול להודות לה' אבל אח"כ צ"ל ברוך אתה ה' הוא מדרגה גבוה יותר מבחי' ההודאה.

Now, "As long as the soul is within me, I acknowledge (modeh ani)": each and every one is able to acknowledge G-d. But afterwards one must say, "Blessed are You, Havayah," which is a higher rung than the level of acknowledgment (hoda'ah).

ולהבין זה ומהו הודאה כי מודים חכמים לר"מ [לרבי מאיר] לפי שמחולקים תחלה ואיך שייך לומר כן נגדו ית'

To understand this, and what acknowledgment is: [we say,] “The Sages concede (modim) to Rabbi Meir,” because at first they disagree. And how can such a thing be said in relation to Him, blessed be He?

אך כי אנו שוכני מטה אומרים שהבריא הוא יש מאין ששמים וארץ ושמי השמים דבר היש הנראה לעינינו ומה שלמעלה הוא האין

But [the explanation is] that we, who dwell below, say that creation is something from nothing: that heaven and earth and the heavens of the heavens are the “something” (yesh) that is visible to our eyes, and what is above is the “nothing” (ayin).

אבל אצלו ית' הוא בהיפך מן מה שנראה לעינינו כי כולא קמיה כלא ממש חשיב וכל מה שלמטה הוא יותר כלא וכאין

For Him, blessed be He, however, it is the opposite of what is visible to our eyes, for “all before Him is considered as truly nothing,” and whatever is lower is all the more as nothing and as naught,

והוא ית' הוא היש האמיתי (ועמ"ש מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה וסד"ה כי תשמע בקול) and He, blessed be He, is the true “something” (yesh). (And see what is written on this in the discourse beginning “When Israel put ‘We will do’ first,” and at the end of the discourse beginning “When you listen to the voice.”)

וע"ז אנו אומרים מודים אנחנו שאנו מודים שהאמת הוא כמו שהוא בידיעתו ית' וכאז"ל [וכל אחד ואחד] מישראל יש בו בחי' הודאה זו

And about this we say, “We acknowledge (modim anachnu)”: that we acknowledge that the truth is as it is in His knowledge, blessed be He. And each and every one of Israel has this level of acknowledgment.

אך עכ"ז [עם כל זה] ההודאה הוא מרחוק דהיינו שבעצמו אינו אצל וסמוך לזה שמודה אלא בבחי' אמונה שהיא בחי' עטרה ומקיף

Nevertheless, this acknowledgment is from afar; that is, he himself is not near and close to that which he acknowledges, except through the level of faith, which is the level of a crown (atarah) and of an encompassing [light] (makif).

ולכן גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא הרי שמאמין ביכולת רבוש"ע [רבונו של עולם] כו' אבל ברכה הוא גילוי

Therefore, "the thief at the mouth of the tunnel calls upon the Merciful One": thus he believes in the power of the Master of the world, etc. But blessing (berachah) is revelation,

וכמו ישמעאל בני ברכני וכך ברוך ה' מן העולם ועד העולם כו' שנמשך מן העולם דאתכסיא עד העולם דאתגלייא

as in "Yishmael, My son, bless Me." And so, "Blessed is Havayah from the world to the world," etc.: that it is drawn from the hidden world to the revealed world.

והיינו ע"י והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' שע"י מצות ותורה ממשיכים גילוי בנפש

And this is through "And these words, which I command you today, shall be," etc.: through mitzvos and Torah one draws revelation into the soul.

(וכמ"ש בספרי שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם ועמ"ש בד"ה וידעת היום והשבות מענין באמונתו יחיה) ומתחלה צ"ל ואהבת כו'

(As it says in the Sifrei: "For through this you come to recognize Him Who spoke and the world came into being." And see what is written in the discourse beginning "And you shall know this day and take to [your heart]," on the matter of "shall live by his faith.") And first there must be "And you shall love," etc.,

שע"י אח"כ בש"ע [בשמונה עשרה] ברכות והמשכות בא"י [ברוך אתה ה'] כו' היינו שבין בחי' הודאה לבחי' ברכה הוא בחי' אהבה כו'

through which, afterwards, in the Shemoneh Esreh, [come] blessings and drawings-down, "Blessed are You, Havayah," etc. That is, between the level of acknowledgment and the level of blessing is the level of love, etc.

(ועמ"ש בענין ברכה בד"ה ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה שהוא בחי' ראה בחי' ביטול כו')

(And see what is written on the matter of blessing in the discourse beginning "See, I set before you today a blessing," that it is the level of sight, the level of self-nullification (bittul), etc.;

ע"ש ועמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת בענין לבא מבחי' כריעה לבחי' השתחואה והשתחואה הוא בחי' ביטול והוא בחי' שמו"ע [שמונה עשרה] כמ"ש סד"ה השמים כסאי ולכן הממוצע ביניהם הוא בחי' אהבה):

see there. And see what is written in the discourse beginning "On the eighth day, an assembly," on the matter of coming from the level of bowing to the level of prostration; and prostration is the level of self-nullification, and it is the level of the Shemoneh Esreh, as is written at the end of the discourse beginning "The heavens are My throne." Therefore the intermediary between them is the level of love.)

5 ב והנה כדי שיבוא לבחי' ואהבת הוא ע"י התבוננות שמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] פ"י כי הנה הבריא

2. Now, in order to come to the level of "And you shall love," it is through contemplating "Hear, O Israel" and "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever." The explanation: creation

הוא יש מאין פ"י כמ"ש בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שבחי' מלכותו מה שנק' מלך עליהם שאינו בחי' עצמיות הוא המחיה כל עולמות עליונים וממשלתך הוא למטה מבחי' המלוכה

is something from nothing. That is, as is said in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever": the level of His Malchus (sovereignty), His being called King over them, which is not the level of [His] essence, is what gives life to all the higher worlds. And "Your dominion" is lower than the level of kingship,

שהוא מושל בעל כרחן שלא בטובתן והוא חיצוניות מדת מלכותו ית' הוא בכל דור ודור שיש דורות שהיו רשעים

for He rules over them against their will, not with their consent; and this is the outer dimension (chitzoniyus) of the attribute of His Malchus, blessed be He. It is "in every generation," for there are generations that were wicked,

כמו דור המבול כו' שלא קבלו עול מלכותו ברצון ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמשך להם חיות רב מבחי' ממשלתך כו'

like the generation of the Flood, etc., who did not accept the yoke of His sovereignty willingly, and nevertheless abundant life-force was drawn down to them from the level of "Your dominion," etc.

והנה כל העולמות עליונים ג"ע [גן עדן] תחתון שהוא תענוג נפלא מעוה"ז עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייני כו'

Now, all the higher worlds: the lower Gan Eden, which is a delight far beyond this world, so much so that our Sages, of blessed memory, said, "Better that he be judged," etc.,

וג"ע [וגן עדן] עליון ויש עוד עליות לאין קץ כולם נתהוו רק מבחי' מלכותו ית' ולכן נקרא הבריאה יש מאין

and the upper Gan Eden, and there are yet more ascents without end; all of them came into being only from the level of His Malchus, blessed be He. Therefore creation is called something from nothing,

כי התהוות הנבראים הוא מבחי' שהוא כאין ואפס שאינו רק בחי' זיו והארה ממנו ית' והוא בחי' ומדת מלכותו ית' וע' בפ' ראה ע"פ אחרי

for the coming into being of the created beings is from a level that is as nothing and naught, being only the level of a radiance and a glimmer from Him, blessed be He; and this is the level and attribute of His Malchus, blessed be He. And see in Parshas Re'eh, on the verse "After."

וגם זאת אינה מתלבשת בתוכיותם רק עומד עליהם מלמעלה בבחי' מקיף ע' [עיינ'] בפ' בלק ע"פ מי מנה וכמשל המלך אשר שמו נקרא עליהם.

And even this is not invested within them; rather, it stands over them from above, in the manner of an encompassing [light] (makif) (see in Parshas Balak, on the verse "Who has counted"), as in the analogy of the king whose name is called upon them.

אך הנה כ"ז [כל זה] הוא מצד סדר השתלשלות והתהוות העולמות עליונים אבל בעוה"ז ע"י תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] יוכל להמשיך גילוי עצמות א"ס ב"ה ממש

But all this is from the standpoint of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and of the coming into being of the higher worlds. In this world, however, through teshuvah (return) and good deeds, one can draw down a revelation of the very essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

ועוד זאת ישים אל לבו שכעוה"ב [שבעולם הבא] א"א לעלות רק בהדרגה כף הקלע וגיהנם ג"ע [גן עדן]
תחתון נהר דינור ג"ע [גן עדן] ע ליון כו' כמשפט הראוי לפי שהוא מבחי' ממלא

Furthermore, let him take to heart that in the World to Come it is impossible to ascend except step by step: the hollow of the sling, and Gehinnom, the lower Gan Eden, the River of Fire, the upper Gan Eden, etc., according to what is fitting, because it is from the level of the light that fills [the worlds] (memalei).

אבל בעוה"ז יכול להשתנות מן הקצה אל הקצה מיד כרגע עד שלדינא המקדש את האשה ע"מ [על מנת]
הוא צדיק גמור מקודשת אפי' [אפילו] הוא רשע גמור שמא הרהר תשובה כו'

But in this world one can change from one extreme to the other at once, in a moment, so much so that by law, one who betroths a woman on condition that he is completely righteous, she is betrothed even if he is completely wicked, for perhaps he had a thought of teshuvah, etc.

והיינו מפני שיש הארת הסובב ומטעם זה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה
ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז כו' וזהו מרב כל פי' למעלה מעוה"ב [מעולם הבא] הנק' כל (עמ"ש בד"ה מגורת
זהב)

This is because there is [here] an illumination of the encompassing light (sovev). For this reason our Sages, of blessed memory, said, "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better," etc. And this is "more than all (merov kol)": that is, higher than the World to Come, which is called "all" (kol). (See what is written in the discourse beginning "A menorah of gold.")

ולכן יהיה ואהבת בכל נפשך במס"נ [במסירות נפש] ולא מסירת הגוף בלבד והתכלית להמשיך א"ס ב"ה
הסובב למטה והיינו ע"י תורה ומצות.

Therefore "And you shall love ... with all your soul" should be with self-sacrifice (mesirus nefesh), and not with the giving over of the body alone. And the purpose is to draw the Infinite One, blessed be He, the encompassing [light] (sovev), down below; and this is through Torah and mitzvos.

וז"ש [וזהו שכתוב] והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי עצמותו ית' מצוך לשון התקשרות ולא מבחי'
שם כבוד מלכותו ית' היום דוקא ולא למחר בעוה"ב [בעולם הבא] שאינו

And this is [the meaning of] what is written, "And these words, which I": "I, Who I am," His very essence, blessed be He; "command you" (metzavcha): an expression of connection, and not from the level of "the Name of the glory of His kingdom," blessed be He; "today": specifically, and not tomorrow, in the World to Come, which is

רק לקבל שכרם ובהתבוננו בזה בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ממש כיון שהיום בעוה"ז הוא שיכול להמשיך מבחי" עצמותו ומהותו ית' משא"כ למחר בעוה"ב [בעולם הבא] כו' וע' בפ' פינחס ע"פ צו את כו'

only for receiving their reward. And when he contemplates this, every day they will be in your eyes truly as new, since it is today, in this world, that one can draw down from the level of His essence and being, blessed be He, which is not so tomorrow, in the World to Come, etc. And see in Parshas Pinchas, on the verse "Command ...," etc.

ולכן נק' המצות רמ"ח אברים רמ"ח המשכות החיות מהרצון העליון כמשל האבר שיש בו גיד מהמוח שמתלבש בו הרצון להטותו כפי שרוצה כו'

Therefore the mitzvos are called 248 limbs: 248 drawings-down of life-force from the Supreme Will, as in the analogy of a limb that has in it a nerve from the brain, in which the will is invested to move it as one wishes, etc.

וזהו ואהבת להיות הוי' אלקיך גילוי אלקות בשיני חללי לבך חלל השמאלי מרירות על שהוא משוקע בעניני עוה"ז וריחוקו מה' וחלל הימיני שמחה של מצוה כו'

And this is "And you shall love": that Havayah should be your G-d, a revelation of G-dliness in the two chambers of your heart: the left chamber, bitterness over his being sunk in the affairs of this world and over his distance from G-d; and the right chamber, the joy of a mitzvah, etc.:

ישמח ישראל בעושי הן המצות שנתלבשו בעשי' [בעשיה] וע' ב סש"ב [ספר של בינונים] ס"פ ל"ד וכל שתהיה המרירות יותר מההעדר

"Let Israel rejoice in its Maker (be'osav)": these are the mitzvos, which are invested in [the World of] Asiyah (Action). And see in Sefer Shel Beinonim, at the end of chapter 34. And to the degree that the bitterness over the lack is greater,

אזי יהיה אח"כ יתרון השמחה מהגילוי אור א"ס שע"י המצות (וע' בד"ה אסרי לגפן ובד"ה בהעלותך ובד"ה מנורת זהב הנ"ל)

then afterwards there will be the advantage of the joy over the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) that comes through the mitzvos. (And see in the discourse beginning "Binding to the vine," in the discourse beginning "When you kindle," and in the discourse beginning "A menorah of gold," mentioned above.)

ואף שאין הגילוי עתה לעתיד יהיה הגילוי וז"ש [וזהו שכתוב] זורע צדקות ומצמיח ישועות וישע ה' שע"ה נהורין וה"ז [והרי זה]

And although the revelation is not [present] now, in the time to come there will be the revelation. And this is [the meaning of] what is said, "He sows charities, makes salvations sprout"; and "And Havayah turned (vayisha)": the 375 lights. And this is

כמו אדם שיש לו תיבה מלאה אבנים טובות ומרגליות שהוא שמח מאד בהם אף שאינו רואה אותם כי הם סגורים בתיבה:

like a person who has a chest full of precious stones and pearls: he is very happy with them even though he does not see them, for they are closed up in the chest.

6 ג אך כל זה הוא כפי שצריך להיות אבל כשאנו כן והמרירות הוא מעניני עולם הזה בהעדרו בבני חיי מזוני

3. But all this is as it ought to be. When it is not so, however, and the bitterness is over matters of this world, over his lack in "children, life and sustenance,"

וכן השמחה היא משלימותו בהם זהו בחיי גלות הניצוץ אלהי בתוך נה"ב [נפש הבהמית] כרחל לפני גוזזיה כו'

and likewise the joy is over his having them in full, this is the level of the exile of the G-dly spark within the animal soul, "like a ewe before her shearers," etc.

(ע' [עייין] לעיל ע"פ אלה מסעי) וע"ז כתיב ציון במשפט תפדה ציון לשון סימן אנא סימנא כו'

(See above, on the verse "These are the journeys.") And about this it is written, "Zion shall be redeemed through justice." Tziyon is a term for a sign: "I am a sign (ana simana)," etc.

והיינו בחינת פנימית הלב ואהבה הטבעיות ואהבה פנימיות המסותרת בלב איש ישראל (וע' בד"ה כי תצא וע"פ רני ושמחי בת ציון כו').

And this is the level of the inner dimension of the heart (pnimiyus halev), and the natural love, and the inner love hidden in the heart of a Jew. (And see in the discourse beginning "When you go out," and on the verse "Sing and rejoice, daughter of Zion," etc.)

וגם היא בגלות ותפדה במשפט היינו הלכות כתרגומו ע"פ כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא והיינו כמשארז"ל [כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין הגליות מתכנסות

And this, too, is in exile, and it "shall be redeemed through mishpat," that is, laws (halachos), as the Targum renders the verse "according to the former manner (kemishpat harishon)": "according to the former halachah." And this is as our Sages, of blessed memory, said: "The exiles are not gathered in

אלא בזכות המשניות שנאמר גם כי יתנו בגוים כו' כי התורה אור (ועי' ע"פ ואלה המשפטים כו' לפניהם לבחי' פנימיותם כו' ע"ש)

except in the merit of the Mishnayos, as it is said, 'Even though they hire (yisnu) among the nations,' etc. For the Torah is light. (And see on the verse "And these are the laws," etc., "before them": to the level of their inner dimension, etc.; see there.)

ושביה ב' חללי הלב שהם שבויים ממש כי המרירות שהיתה ראויה להיות על ריחוקו מה' עתה נהפוך הוא על חסרוני העוה"ז

"And her captives" are the two chambers of the heart, which are truly captive. For the bitterness that should have been over his distance from G-d is now, on the contrary, over the lacks of this world,

וכן השמחה שהיתה ראויה להיות מן המצות היא מתאוות עוה"ז וה"ז [והרי זה] כשבויים ממש משא"כ בחי' ציון שאין בחינה זו בלעומת זה (ועיי' ע"פ חכילי)

and likewise the joy that should have come from the mitzvos is from the desires of this world; and so they are like actual captives. This is not so with the level of Zion, for this level does not exist in "the one opposite" (le'umas zeh). (And see on the verse "[His eyes are] red (chachlili).")

והמה יפדו בצדקה רחמנות על העני ומדה כנגד מדה רחם עלינו ותן בלבנו בינה ובינה לבא כו' ועי' באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ זורע צדקות וע"פ והי' [והיה] מעשה הצדקה שלום.

And these are redeemed through charity: compassion on the poor. And measure for measure: "Have compassion on us, and put understanding (binah) into our hearts," and "Binah is the heart," etc. And see in Iggeres HaKodesh, on "He sows charities," and on the verse "And the work of charity shall be peace."

והנה בבחי' ציון כתיב כי שם צוה ה' את הברכה (בתלים ס"י קל"ג) וכמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] (דרצ"ו ב' ודרצ"ג סע"ב [סוף עמוד ב])

Now, of the level of Zion it is written, "For there Havayah commanded the blessing" (in Psalms, chapter 133), as is written in the Idra Zuta (296b, and the end of 293b)

ובפ' צו (דל"א א') הרי שבחי' ומדרגת ברכה הנ"ל והוא פנימית הלב שלמעלה מבחי' אהבה זהו בחי' ציון.

and in Parshas Tzav [of the Zohar] (31a). Thus the level and rung of blessing mentioned above, which is the inner dimension of the heart that is above the level of love, is the level of Zion.

ועמ"ש מענין פנימית הלב בד"ה ביום השמיני שלח שע"ז נאמר וקדם צרתני ועמ"ש בביאור ע"פ אחת היא יונתי בענין בכל מאדך

And see what is written on the inner dimension of the heart in the discourse beginning "On the eighth day he sent away," that of this it is said, "and before (kedem) You formed me"; and see what is written in the Biur on the verse "One is my dove," on the matter of "with all your might."

וכן פי' האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] הובא בספר זהר הרקיע (דקכ"ב א') שבחי' ציון הוא בחי' ממעמקים קראתיך כו'.

And so the Arizal, of blessed memory, explained (brought in the book Zohar HaRakia, 122a) that the level of Zion is the level of "From the depths I called You," etc.

והובא דבריו בסה"מ [בספר הדרת מלך] ס"י קנ"ו ועמ"ש בד"ה לבבתי בפ"י ברוך שיש בו שני פירושים כו' וב' פירושים ההם זהו ענין ברוך וענין ברכה

His words are brought in Sefer Hadrass Melech, section 156. And see what is written in the discourse beginning "You have captured my heart," on the meaning of baruch, which has two meanings, etc.; and those two meanings are the matter of baruch and the matter of berachah.

והנה אורייתא מחכמה נפקת הוא בחי' ברוך לכן ציון שהוא בחי' ברכה במשפט תפדה דהיינו על ידי הלכות התורה כו'

Now, "The Torah comes forth from Chochmah (wisdom)" is the level of baruch; therefore Zion, which is the level of berachah, "shall be redeemed through mishpat," that is, through the laws of the Torah, etc.

ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין מ"ש גבי יוסף ויקראו לפניו אברך שהוא ג"כ בחי' ברוך וברכה מבואר בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פי ויצא ציון גימטריא יוסף כו'

And see what is written in the discourse beginning "Sing and rejoice," on what is written about Yosef, "And they called out before him, 'Avrech,'" that this too is the level of baruch and berachah. It is explained in the Likkutei Torah [of the Arizal], Parshas Vayetzei, that Tziyon has the numerical value of Yosef, etc.

ועי' בפ' בשלח (דני"ה ע"ב) ע"פ בשוב ה' ציון ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפרשה במדבר (דקי"ח א') ע"פ יברכך ה' מציון.

And see in Parshas Beshalach (55b), on the verse "When Havayah returns Zion," and in the commentary of the Ramaz there; and in Parshas Bamidbar (118a), on the verse "May Havayah bless you from Zion."

וענין ושביה בצדקה י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בד"ה ושמתי כדכד בענין וצדקה תרומם גוי ועפמ"ש [ועל פי מה שכתוב] סד"ה ועתה יגדל נא כח כו' גבי בחסד ואמת יכופר עון כו'

And the matter of "and her captives through charity" may be explained according to what is written in the discourse beginning "And I will make [your windows] of kadkod," on "Charity exalts a nation," and according to what is written at the end of the discourse beginning "And now, let the power be great," etc., regarding "Through kindness and truth iniquity is atoned," etc.;

ע"ש ועמ"ש סד"ה ויעש דוד שם באג"ה [באגרת הקודש] ועמ"ש סד"ה מי מנה בענין מעלת המשכה שע"י עסק התורה ומשם יובן ג"כ ענין ציון במשפט דוקא תפדה שהוא עסק התורה.

see there. And see what is written at the end of the discourse beginning "And David made a name," in Iggeres HaKodesh, and what is written at the end of the discourse beginning "Who has counted," on the superiority of the drawing-down that comes through occupation with the Torah; and from there will also be understood the matter of "Zion shall be redeemed" specifically "through mishpat," which is occupation with the Torah.

ושביה בצדקה יעו"ש [יעויין שם]. ועיין מה שכתוב בד"ה מה טובו גבי והתשובה השלישית והוא ע"י התורה כו':

And "her captives through charity": see there. And see what is written in the discourse beginning "How goodly," regarding "and the third [level of] teshuvah," which is through the Torah, etc.

ברכות פי עקב ד"א ושמר לך כו' אברהם...

In the Midrash Rabbah on Eikev: "And He Shall Keep for You"

1 ברכות פי עקב ד"א [דבר אחר] ושמר לך כו' אברהם נתן לבניו שני אריסין שנאמר כי ידעתיו כו' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט.

In [Midrash] Rabbah, Parshas Eikev: Another explanation: "And He shall keep for you," etc. Avraham gave his children two tenant farmers, as it is said, "For I have known him," etc., "and they shall keep the way of Havayah, to do charity (tzedakah) and justice (mishpat)."

אף הקב"ה זקף לה שני אריסין כנגדן חסד ורחמים כו' עמדו ישראל וכשרו את עצמן כו'

So too the Holy One, blessed be He, set up for her two tenant farmers corresponding to them: kindness and mercy, etc. Israel arose and made themselves fit, etc.,

שכך כתיב ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה אף הקב"ה הביא את שלו שכך כתיב כי ההרים כו' וחסדי מאתך כו' אמר מרחמך הוי'.

for so it is written, "Zion shall be redeemed through justice, and her returnees through charity." So too the Holy One, blessed be He, brought His own, for so it is written, "For the mountains," etc., "and My kindness ... from you," etc., "says Havayah, who has mercy on you."

2 והענין ע"ד המבואר במ"א ע"פ שבחי ירושלים את הוי' הללי אלקיך ציון דלכאורה קשה הרי ציון הוא פנימיות דירושלים ולמה נזכר גבי ירושלים שם הוי' וגבי ציון שם אלקים.

The explanation is along the lines of what is explained elsewhere on the verse "Extol Havayah, O Jerusalem; praise your Elokim, O Zion." At first glance this is difficult: Zion, after all, is the inner dimension (pnimiyus) of Jerusalem, so why is the Name Havayah mentioned in connection with Jerusalem, and the Name Elokim in connection with Zion?

אך הענין דהנה כתיב ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם ומבואר במ"א בד"ה שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלקי דבחי' גילה היינו

But the explanation is this: it is written, "Let Israel rejoice in its Maker; let the children of Zion exult in their King." And it is explained elsewhere, in the discourse beginning "I will greatly rejoice in Havayah, and my soul shall exult in my Elokim," that the level of exultation (gilah) is

כמו שכתוב וגילו ברעדה כו' והיא בחינה גבוה יותר מהשמחה וכמ"ש ג"כ בד"ה וידעת היום

as it is written, "and exult with trembling," etc.; and it is a higher level than joy (simchah). As is also explained in the discourse beginning "Know this day,"

כי התכללות האהבה והיראה מחמת הגילוי מבחי' והנורא אל עליון כו' וגם הגילה היא השמחה שבבחי' פנימיות הלב ועלמא דאתכסיא וכענין לוחות אחרונות שניתנו בחשאי.

that the inter-inclusion of love and awe comes about because of the revelation from the level of "and the awesome, G-d Most High," etc. And also, exultation is the joy that is at the level of the inner dimension of the heart, and of the hidden world (alma de'iskasya), like the matter of the second Tablets, which were given quietly.

3 והנה כדי שיומשך הגילוי מבחי' והנורא אל עליון בבחי' פנימית עד שיומשך מזה בחי' וגילו ברעדה זהו ע"י גבורות וצמצומים דוקא ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] סד"ה ויקח קרח בענין חוטי הציצית

Now, in order that the revelation from the level of "and the awesome, G-d Most High" be drawn down in an inward manner, until from it there is drawn the level of "and exult with trembling," this comes specifically through gevuros (restraints) and tzimtzumim (contractions). And see what is written above, at the end of the discourse beginning "Korach took," concerning the threads of the tzitzis.

וזהו תגל נפשי באלקי שהוא בחי' שם אלקים בחי' צמצום וגבורה ובאמת בחי' אלקים זה היינו כמ"ש והיה הוי' לי לאלקים כמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל גבי יוהכ"פ [יום הכפורים]

And this is [the meaning of] "my soul shall exult in my Elokim": it is the level of the Name Elokim, the level of tzimtzum (contraction) and Gevurah (restraint). And in truth, this level of Elokim is as it is written, "and Havayah shall be Elokim to me," as is explained about this in the discourse beginning "Return, O Israel," regarding Yom Kippur.

וזהו הללי אלקיך ציון וכדי להמשיך בחי' זו זהו ע"י בחי' משפט היינו להיות ביטול רצון וצמצום שיצמצם את עצמו להיות קדש את עצמך במותר לך כמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל כלעם

And this is [the meaning of] "praise your Elokim, O Zion." And in order to draw down this level, this comes through the level of justice (mishpat): that is, that there be a nullification (bittul) of will and a contraction, that he contract himself, so that there be "Sanctify yourself in what is permitted to you," as is explained in the discourse beginning "But Havayah your G-d was not willing to listen to Bilam."

וזהו בחי' משפט שעושה האדם בנפשו שלא לימשך אחר המותרות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צדיקים יצר טוב שופטין.

This is the level of justice that a person executes upon his own soul: not to be drawn after excesses, as our Sages, of blessed memory, said: "The righteous, the good inclination judges them."

4 והיינו ג"כ ע"י עסק התורה שנק' משפט וזהו ציון במשפט תפדה שלהיות בחי' וני ציון יגילו וגילו ברעדה זהו ע"י בחינת משפט הנה"ל [הנזכר לעיל (a misprint of) הנה"ל] ועסק התורה

And this is also through occupying oneself with the Torah, which is called justice (mishpat). And this is [the meaning of] "Zion shall be redeemed through justice": for there to be the level of "the children of Zion shall exult," "and exult with trembling," this comes through the level of justice mentioned above, and through occupying oneself with the Torah,

כי אם אין חכמה אין יראה וכמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' וגם כי המשפט לאלקים הוא להיות הללי אלקיך ציון וכנ"ל

for "if there is no wisdom, there is no awe," as is explained in the discourse beginning "And G-d spoke," etc., "I am," etc. And also, "for justice is Elokim's" is so that there be "praise your Elokim, O Zion," as mentioned above.

ועמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי שכדי להיות הקליטה בנפש האלקית הוא ע"י למען דעת עמי הארץ לשבור תאות נפש הבהמית והגוף המסתירים ומונעים הקליטה בנה"א [בנפש האלקית]

And see what is written in the discourse beginning "Havayah is for me among my helpers": that in order for there to be absorption in the G-dly soul, this comes through "that the peoples of the earth may know," to break the craving of the animal soul and of the body, which conceal and prevent the absorption in the G-dly soul,

שהיא בחינת ציון וכמ"ש בפ' צו סד"ה ענין שבעת ימי המלוואים בענין פי' אמלאה החרבה

which is the level of Zion; and as is explained in Parshas Tzav, at the end of the discourse beginning "The matter of the seven days of the installation (miluim)," concerning the meaning of "I shall be filled, [now that] she is laid waste."

וזהו ענין ציון במשפט דוקא תפדה וכמ"ש במשפט הראשון ות"א [ותרגום אונקלוס] כהלכתא קדמייתא דהיינו שהמשפט הוא להיות כל דבר על מכונו

And this is the meaning of "Zion shall be redeemed" specifically "through justice," as it is written, "after the former manner (mishpat)," and Targum Onkelos [renders], "according to the former practice": that is, justice (mishpat) means that everything be in its proper place,

כמו שצריך להיות והיינו כמו שהיו העולמות על מכונו קודם חטא עץ הדעת כו' וכמ"ש בירמיה (סי' ל' י"ח) וארמון על משפטו י שב.

as it ought to be; that is, as the worlds were in their proper place before the sin of the Tree of Knowledge, etc. And as it is written in Yirmeyahu (chapter 30:18), "and the palace shall abide in its rightful place (mishpato)."

ובחינת ושביה בצדקה היינו כללות המצות שנקראו צדקה כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור כו'

And the level of "and her returnees through charity" is the mitzvos as a whole, which are called charity (tzedakah), as it is written, "And it shall be charity for us, if we keep," etc.

וגם כי מבחי' משפט נמשך להיות עושה צדקה וכמ"ש בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה.

And also, from the level of justice it comes about that one does charity, as is explained in the discourse beginning "I will sing to Havayah, for He is highly exalted."

וזהו ויהי דוד עושה משפט וצדקה שעיי' נמשך בחי' שוש אשיש בהוי' ישמח ישראל בעושו וע"ש בד"ה שוש אשיש:

And this is [the meaning of] "And David executed justice and charity": through this is drawn down the level of "I will greatly rejoice in Havayah," "Let Israel rejoice in its Maker." And see there, in the discourse beginning "I will greatly rejoice."

5 והנה ענין זקף לה שני אריסין כנגדן בחי' רחמים אמר מרחמך הוי' היינו גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] המתגלים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] וכמ"ש לקמן סד"ה

Now, as for "He set up for her two tenant farmers corresponding to them": the level of mercy, "says Havayah, who has mercy on you," is the revelation of the Thirteen Attributes of Mercy, which are revealed on Yom Kippur, as is explained below, at the end of the discourse beginning

כי ההרים ימושו והוא נמשך ע"י בחי' משפט הנ"ל שעושה האדם בנפשו שכלן נאמר ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ועניתם את נפשותיכם ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה ראיתי

"For the mountains shall depart." And it is drawn down through the level of justice mentioned above, which a person executes upon his own soul; and so it is said of Yom Kippur, "and you shall afflict your souls." And see what is written above, in the discourse beginning "I have seen,"

והנה מגורת זהב בענין הכתיתה והביטוש שאדם עושה בעצמו שע"י ממשיך גילוי בחי' י"ג [מדות הרחמים] כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו'

"and behold, a menorah of gold," concerning the crushing and pounding that a person does to himself, through which he draws down the revelation of the level of the Thirteen Attributes of Mercy, "like the good oil," etc., "running down upon the beard," etc.

ע"ש וגם ע"י התורה שנק' משפט ממשיכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כמ"ש סד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו וכמ"ש ג"כ סד"ה אני לדודי בענין הרועה בשושנים הלכות.

See there. And also through the Torah, which is called justice, the Thirteen Attributes of Mercy are drawn down, as is explained at the end of the discourse beginning "After Havayah your G-d shall you walk," and as is also explained at the end of the discourse beginning "I am my Beloved's," concerning "who grazes among the roses (shoshanim)": those who study (shonim) halachos.

אך ענין בחי' החסד דמשמע שהוא למעלה גם מבחי' הרחמים וכיון שהרחמים הם בחי' רחמים גדולים יג"מ [י"ג מדות] הרחמים א"כ מהו עוד ענין החסד.

But as for the level of Chesed (kindness), which, it is implied, is higher even than the level of mercy: since the mercy is the level of great mercy, the Thirteen Attributes of Mercy, then what further is the matter of Chesed?

אך הענין דהנה לעיל מיניה דהאי קרא ציון במשפט תפדה כתיב לכו נא ונוכחה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו.

But the explanation is that above this verse, "Zion shall be redeemed through justice," it is written: "Come now, let us reason together, says Havayah: if your sins be like scarlet, they shall become white as snow; if they be red like crimson, they shall be as wool."

6 והנה ענין כשלג ילבינו זהו ענין לשון של זהורית שהיה מלבין ביוהכ"פ [ביום הכפורים] כמ"ש במשנה ספ"ו דיומא ובפ"ט דשבת

Now, the matter of "they shall become white as snow" is the matter of the crimson strip that would turn white on Yom Kippur, as is stated in the Mishnah at the end of chapter 6 of Yoma, and in chapter 9 of Shabbos.

והיינו ע"י המשכת יג"מ [י"ג מדות] הרחמים שע"ז נאמר ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור וכמ, ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר.

That is, through the drawing down of the Thirteen Attributes of Mercy, of which it is said, "and the Ancient of Days (Atik Yomin) sat; His garment was white as snow." And as is explained about this in the discourse beginning "For on this day He shall atone."

אך בחי' כצמר יהיו הוא בחי' עליונה יותר והוא מ"ש ושער רישיה כעמר נקא שבחי' שער רישיה הוא מבחי' עצמיות עד"מ ולמעלה מבחי' לבושיה

But the level of "they shall be as wool" is a higher level, and it is what is written, "and the hair of His head was like pure wool." For the level of "the hair of His head" is, by way of analogy, from the level of essence (atzmiyus), and above the level of "His garment."

וזהו ענין חסד שלמעלה גם מבחי' יג"מ [י"ג מדות] הרחמים וכמ"ש בע"ה [בעץ חיים] שבחי' שער רישיה עד"מ הן המשכות מבחי' פנימית חסד עליון שבבחי'

And this is the matter of Chesed (kindness), which is higher even than the level of the Thirteen Attributes of Mercy; as is explained in Etz Chaim that the level of "the hair of His head," by way of analogy, consists of extensions drawn from the level of the inner dimension of the supernal Chesed that is in the level of

א"ס ממש שאין בו שום תערובות דין כלל משא"כ בבחי' כתלג חיוור יש עדיין קצת תערובות דין ג"כ שהרי יוהכ"פ [יום הכפורים] נק' יום הדין והמשפט

the very Infinite One (Ein Sof), in which there is no admixture of judgment (din) whatsoever. In the level of "white as snow," by contrast, there is still some admixture of judgment as well, for Yom Kippur is called the day of judgment and justice.

וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בענין הרחמים כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו הרי יש בזה בחי' דין בשגם כי הרחמים אינו אלא על מי שצר לו ועל העניים

And our Sages, of blessed memory, also said regarding mercy, "Whoever has no understanding, it is forbidden to have mercy on him"; so there is in this an element of judgment. Moreover, mercy is only for one who is in distress, and for the poor,

אבל החסד הוא בין לעניים בין לעשירים וזהו ענין כצמר יהיו ועיקר התגלו בחי' חסד עליון הזה הוא בחג הסוכות ארח קדימת עשי"ת [עשרת ימי תשובה]

but Chesed is for the poor and for the rich alike. And this is the matter of "they shall be as wool." The principal revelation of this level of supernal Chesed is on the festival of Sukkos, after the Ten Days of Teshuvah have come before [it],

אלא שנאמר השבח הנותן שלג כצמר דהיינו שגם בבחי' שלג בחי' לבושיה יומשך ג"כ מבחי' כצמר שהוא בחי' עליונה יותר כנ"ל.

except that it is said in praise, "He gives snow like wool": that is, that even in the level of snow, the level of "His garment," there will also be a drawing down from the level of "like wool," which is a higher level, as mentioned above.

7 ועיין מה שכתוב מזה על פ' שבת שבתון הוא לכם. ועיין מה שכתוב סד"ה האזינו השמים בענין סוכות

And see what is written about this on the verse "It is a Shabbos of complete rest for you." And see what is written at the end of the discourse beginning "Give ear, O heavens," concerning Sukkos,

שהוא בחי' אהיה כטל לישראל אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מתערותא דלתתא] וי"ל [ויש לומר] שזהו ג"כ בחי' החסד כי חפץ חסד הוא.

that it is the level of "I will be like dew to Israel," an arousal from above (isarusa dile'eila) that is higher than an arousal from below. And it can be said that this too is the level of Chesed (kindness), "for He desires kindness."

8 והנה ב' בחי' אלו נמשכים על ידי משפט וצדקה כי עשיית [עשרת ימי תשובה] בחי' המלך המשפט וכו"ל וסוכות בחינת צדקה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] סוף שער הסוכות בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל].

Now, these two levels are drawn down through justice and charity: for the Ten Days of Teshuvah are the level of "the King of Justice," as mentioned above, and Sukkos is the level of charity, as is written in Pri Etz Chaim, at the end of Sha'ar HaSukkos, in the name of Rabbi Chaim Vital.

ועמ"ש סד"ה וכל בניך בענין בצדקה תכוננו. ובענין ציון במשפט תפדה י"ל [יש לומר] עוד על פי מה שכתוב סד"ה תורה צוה בענין שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו.

And see what is written at the end of the discourse beginning "And all your children," concerning "through charity you shall be established." And regarding "Zion shall be redeemed through justice," it can further be explained according to what is written at the end of the discourse beginning "The Torah [that Moshe] commanded," concerning [the teaching] that in the time to come they will say to Yitzchak, "For you are our father."

ובמ"ש בענין הנותן שלג שבשלג יש תוקף הלבנונית כו' ומ"ש במ"א בענין בגדי בד דכהן גדול ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ושביה בצדקה כנ"ל:

And according to what is explained regarding "He gives snow," that in snow there is an intensity of whiteness, etc., and what is explained elsewhere regarding the linen garments of the Kohen Gadol on Yom Kippur. And "her returnees through charity" [is] as mentioned above.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/devarim/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok